

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PLz. ÚS 1/2016-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. februára 2016 v pléne zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Jany Baricovej, Petra Brňáka, Ľudmily Gajdošíkovej, Sergeja Kohuta, Lajosa Mészárosa, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika podľa § 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov o zjednotení odchylných právnych názorov senátov Ústavného súdu Slovenskej republiky týkajúcich sa právomoci preskúmať správnosť výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi v konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov prijal toto

s t a n o v i s k o :

Ústavný súd Slovenskej republiky v konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov preskúmava aj správnosť výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Všobecné východiská

Ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení ústavného zákona č. 545/2005 Z. z. (ďalej len „ústavný zákon o ochrane verejného záujmu“ alebo „ústavný zákon“) upravuje okrem iného konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov, ktoré v zmysle čl. 9 ods. 1 tohto ústavného zákona vykonáva

a) výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií (ďalej len „výbor“), ak ide o verejných funkcionárov uvedených v čl. 2 ods. 1 písm. a) až n) a t) až zk),

b) obecné zastupiteľstvo, ak ide o verejných funkcionárov uvedených v čl. 2 ods. 1 písm. o) a p),

c) zastupiteľstvo vyššieho územného celku, ak ide o verejných funkcionárov uvedených v čl. 2 ods. 1 písm. q) a r),

d) akademický senát verejnej vysokej školy, ak ide o verejných funkcionárov uvedených v čl. 2 ods. 1 písm. s) ústavného zákona o ochrane verejného záujmu.

Konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov môže vyústiť do meritórneho rozhodnutia orgánov uvedených v čl. 9 ods. 1 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu. V zmysle čl. 9 ods. 6 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu ak sa v tomto konaní preukázalo, že verejný funkcionár nespĺnil alebo porušil povinnosť alebo obmedzenie ustanovené týmto ústavným zákonom alebo zákonom, alebo v oznámení podľa čl. 7 alebo čl. 8 uviedol neúplné alebo nepravdivé údaje, rozhodnutie obsahuje výrok, v ktorom sa uvedie, v čom je konanie alebo opomenutie verejného funkcionára v rozpore s týmto ústavným zákonom alebo zákonom, odôvodnenie a poučenie

o opravnom prostriedku. Rozhodnutie obsahuje aj povinnosť zaplatiť pokutu podľa odseku 10.

Výška pokuty uloženej verejnému funkcionárovi, proti ktorému smeruje rozhodnutie podľa čl. 9 ods. 6 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu, sa určuje podľa pravidiel ustanovených v čl. 9 ods. 10, 15 a 16 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu.

Podľa čl. 9 ods. 10 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pokuta sa ukladá

a) v sume zodpovedajúcej mesačnému platu verejného funkcionára, ak ide o porušenie povinnosti podať oznámenie podľa čl. 7 v lehote ustanovenej v čl. 7,

b) v sume zodpovedajúcej trojnásobku mesačného platu verejného funkcionára, ak verejný funkcionár uvedie v oznámení podľa čl. 7 neúplné alebo nepravdivé údaje týkajúce sa jeho majetkových pomerov,

c) v sume zodpovedajúcej trojnásobku mesačného platu verejného funkcionára, ak verejný funkcionár poruší povinnosti podľa čl. 8,

d) v sume zodpovedajúcej šesťnásobku mesačného platu verejného funkcionára, ak verejný funkcionár poruší povinnosti podľa čl. 5, alebo

e) v sume zodpovedajúcej dvanásťnásobku mesačného platu verejného funkcionára, ak verejný funkcionár poruší povinnosti podľa čl. 4.

Podľa čl. 9 ods. 15 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu na účely tohto ústavného zákona sa mesačným platom verejného funkcionára rozumie jedna dvanástina z jeho ročného príjmu za predchádzajúci kalendárny rok za výkon verejnej funkcie a v prípade uloženia pokuty v zmysle odseku 14 sa mesačným platom verejného funkcionára rozumie jedna dvanástina z jeho ročného príjmu za predchádzajúci kalendárny rok za výkon funkcie štatutárneho orgánu alebo predsedu štatutárneho orgánu orgánov verejnej moci a orgánov právnických osôb.

Podľa čl. 9 ods. 16 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu v prípade, ak mesačný plat verejného funkcionára, voči ktorému vedie konanie orgán uvedený v čl. 9 ods. 1 písm. a), je nižší ako priemerná mesačná nominálna mzda v hospodárstve Slovenskej

republiky za predchádzajúci kalendárny rok, pri výpočte sumy podľa odseku 10 sa za mesačný plat považuje priemerná nominálna mesačná mzda v hospodárstve Slovenskej republiky za uplynulý kalendárny rok.

Podľa čl. 10 ods. 2 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu dotknutý verejný funkcionár môže podať návrh na preskúmanie rozhodnutia výboru na Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodnutia podľa odseku 1, ktorým bola vyslovená strata mandátu alebo funkcie, alebo do 30 dní odo dňa doručenia rozhodnutia podľa čl. 9 ods. 10, ktorým bolo rozhodnuté o pokute voči verejnému funkcionárovi. Podanie návrhu na preskúmanie rozhodnutia výboru má odkladný účinok. Ústavný súd rozhodne o tomto návrhu do 60 dní odo dňa jeho doručenia. Konanie o preskúmaní takéhoto rozhodnutia pred ústavným súdom upravujú ustanovenia zákona. Rozhodnutie ústavného súdu je konečné okrem rozhodnutia podľa čl. 12 ods. 2.

Podľa čl. 10 ods. 3 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu proti rozhodnutiu orgánu podľa čl. 9 ods. 1 písm. b) až d) môže dotknutý verejný funkcionár do 15 dní od doručenia rozhodnutia, ktorým bola vyslovená strata mandátu alebo funkcie alebo ktorým bola uložená pokuta, podať návrh na preskúmanie rozhodnutia na ústavný súd. Podanie návrhu má odkladný účinok. Ústavný súd rozhodne o tomto návrhu do 60 dní odo dňa jeho doručenia. Konanie o preskúmaní takého rozhodnutia pred ústavným súdom upravujú ustanovenia zákona. Rozhodnutie ústavného súdu je konečné okrem rozhodnutia podľa čl. 12 ods. 2.

Z citovaných ustanovení čl. 10 ods. 2 a 3 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu vyplýva, že dotknutí verejní funkcionári môžu podať návrh na preskúmanie rozhodnutia niektorého z orgánov uvedených v čl. 9 ods. 1 ústavného zákona, ktorým im bola v zmysle čl. 9 ods. 6 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu uložená pokuta, o ktorom rozhodne ústavný súd v ústavných zákonoch ustanovených lehotách.

Citované ustanovenia čl. 10 ods. 2 a 3 (ako aj čl. 10 ods. 4, pozn.) ústavného zákona o ochrane verejného záujmu zakladajú právomoc ústavného súdu preskúmať rozhodnutia

orgánov uvedených v čl. 9 ods. 1 ústavného zákona vydané v konaní vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov. Súčasťou citovaných ustanovení ústavného zákona o ochrane verejného záujmu sú aj blanketové ustanovenia, prostredníctvom ktorých odkazuje na (podrobnejšiu) úpravu konania o preskúmaní rozhodnutí orgánov uvedených v čl. 9 ods. 1 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu na osobitný zákon, ktorým je zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Zákon o ústavnom súde upravuje konanie o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov v § 73a a § 73b.

Podľa § 73a ods. 1 zákona o ústavnom súde konanie sa začína na návrh verejného funkcionára, ktorého sa týka rozhodnutie orgánu, ktorý vykonáva konanie o návrhu vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov podľa ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov alebo podľa osobitného predpisu (ďalej len „orgán“).

Podľa § 73a ods. 2 zákona o ústavnom súde o podaní návrhu platí § 20. K návrhu sa pripojí napadnuté rozhodnutie orgánu podľa odseku 1.

Podľa § 73b ods. 1 zákona o ústavnom súde účastníkom konania je navrhovateľ a orgán, ktorý vydal rozhodnutie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov podľa ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov alebo podľa osobitného predpisu.

Podľa § 73b ods. 2 zákona o ústavnom súde o návrhu koná a rozhoduje senát ústavného súdu na neverejnom zasadnutí.

Podľa § 73b ods. 3 zákona o ústavnom súde ak senát ústavného súdu zistí, že konanie verejného funkcionára je v rozpore s ústavným zákonom o ochrane verejného záujmu pri

výkone funkcií verejných funkcionárov alebo s osobitným predpisom, rozhodnutie orgánu svojim uznesením potvrdí. V opačnom prípade napadnuté rozhodnutie orgánu senát ústavného súdu nálezom zruší.

Podľa § 73 ods. 4 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu je konečné.

II.

Preskúvanie správnosti výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi v doterajšej judikatúre Ústavného súdu Slovenskej republiky

Ústavnému súdu bol 19. júna 2015 doručený návrh [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „navrhovateľ“ [REDAKOVANÉ]), zastúpeného advokátom JUDr. Matúšom Lemešom, Kuzmányho 29, Košice, na preskúmanie rozhodnutia Obecného zastupiteľstva obce Markušovce z 2. júna 2015 vydaného v konaní podľa ústavného zákona o ochrane verejného záujmu. Vec bola pridelená II. senátu ústavného súdu (sudca spravodajca Ladislav Orosz). Ústavný súd návrh navrhovateľa [REDAKOVANÉ] predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 463/2015-11 z 29. júla 2015 ho prijal na ďalšie konanie. V súvislosti s prípravou rozhodnutia vo veci samej II. senát ústavného súdu zistil, že senáty ústavného súdu sa s právnymi problémami, ktoré tvoria podstatu argumentácie navrhovateľa [REDAKOVANÉ] (správnosť výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi za porušenie povinností ustanovených ústavným zákonom o ochrane verejného záujmu), už viackrát zaoberali, pričom z analýzy doterajšej judikatúry vyplýva, že senáty ústavného súdu v obdobných veciach, ako je návrh navrhovateľa [REDAKOVANÉ], založili svoje rozhodnutia na odchylných právnych názoroch.

Rozhodnutia, v ktorých senáty ústavného súdu vyslovili právne názory vo vzťahu k preskúvaniu správnosti výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi v rozhodnutí vydanom podľa čl. 9 ods. 6 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu v konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov, možno rozdeliť do dvoch veľkých skupín:

- rozhodnutia vychádzajúce z právneho názoru o nedostatku právomoci ústavného súdu preskúmať v konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov správnosť výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi,
- rozhodnutia, v ktorých senáty ústavného súdu preskúmali správnosť výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi (resp. sa k tejto otázke vecne vyjadrili).

II.1 Rozhodnutia vychádzajúce z právneho názoru o nedostatku právomoci ústavného súdu preskúmať v konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov správnosť výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi

Bez ambície uskutočniť taxatívny výpočet konaní, v ktorých senáty ústavného súdu odmietli s poukazom na nedostatok svojej právomoci preskúmať v konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov správnosť výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi, sa javí žiaduce poukázať na niektoré z nich:

II.1.1 Konanie vedené pod sp. zn. III. ÚS 25/07

V konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov vedenom ústavným súdom pod sp. zn. III. ÚS 25/07 navrhovateľ namietal rozhodnutie výboru sp. zn. VP/07/06-K zo 4. septembra 2006, ktorým mu ako verejnému funkcionárovi bola uložená v súlade s čl. 9 ods. 10 písm. a) ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pokuta zodpovedajúca mesačnému platu verejného funkcionára. Ústavný súd v uznesení sp. zn. III. ÚS 25/07 zo 7. marca 2007 k tej časti návrhu, v ktorej navrhovateľ namietal, že pri určení pokuty výbor „*zjavne opomenul novelu ústavného zákona*“, konštatoval, že v zmysle § 73a a § 73b zákona o ústavnom súde nie je v konaní o ochrane verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov oprávnený posudzovať sumu uloženej pokuty. V súvislosti s námietkou nesprávne určenej výšky pokuty výborom v dôsledku nesprávnej aplikácie príslušných ustanovení ústavného zákona ústavný súd uviedol, že táto môže byť predmetom preskúmania v konaní podľa čl. 127 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len ústava“), pričom lehota na podanie sťažnosti podľa označeného ustanovenia ústavy začína navrhovateľovi plynúť po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia výboru (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde a čl. 133 ústavy).¹

II.1.2 Konanie vedené pod sp. zn. III. ÚS 24/07

Konanie vedené pod sp. zn. III. ÚS 24/07 vyústilo do rozhodnutia zo 17. apríla 2007, v ktorom ústavný súd okrem iného uviedol, že námietkami navrhovateľky smerujúcimi proti výške uloženej pokuty (čl. 9 ods. 10, 15 a 16 ústavného zákona) sa nezaoberal, pretože presahujú jeho prieskumnú právomoc v konaní o ochrane verejného záujmu.

II.1.3 Konanie vedené pod sp. zn. II. ÚS 77/07

Konanie vedené pod sp. zn. II. ÚS 77/07 vyústilo do uznesenia zo 17. mája 2007, v ktorého odôvodnení ústavný súd uviedol, že z § 73a a § 73b zákona o ústavnom súde jednoznačne vyplýva, že námietka navrhovateľa, podľa ktorej mu výbor uložil pokutu v sume prevyšujúcej pokutu vyplývajúcu z ústavného zákona, nemôže byť predmetom skúmania ústavného súdu v konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu podľa jedenásteho oddielu druhej hlavy zákona o ústavnom súde (obdobne aj uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 3/07 z 8. marca 2007).

II.1.4 Konanie vedené pod sp. zn. I. ÚS 72/08

Konanie vedené pod sp. zn. I. ÚS 72/08 vyústilo do uznesenia zo 6. marca 2008, v ktorom ústavný súd v súvislosti s námietkou navrhovateľa o nemožnosti aplikácie čl. 9 ods. 16 ústavného zákona uviedol, že z citovaných ustanovení § 73a a § 73b zákona

¹ V nadväznosti na uvedený právny názor podal navrhovateľ sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, namietajúc porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, o ktorej rozhodol ústavný súd nálezom sp. zn. IV. ÚS 125/07 zo 4. októbra 2007 tak, že vyslovil porušenie základného práva navrhovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím výboru sp. zn. VP/07/06-K zo 4. septembra 2006, pričom označené rozhodnutie výboru bolo v časti týkajúcej sa uloženia pokuty zrušené a v tejto časti bola vec vrátená výboru na ďalšie konanie.

o ústavnom súde „jednoznačne“ vyplýva, že takýto návrh navrhovateľa je nad rámec právomoci ústavného súdu, keďže navrhovateľ sa domáha, aby ústavný súd prijal v konaní o preskúmaní rozhodnutia výboru vo veciach rozporu osobného záujmu s verejným záujmom rozhodnutie, na ktoré v tomto type konania ústavný súd nie je v zásade oprávnený. Zákon o ústavnom súde totiž nepriznáva ústavnému súde vo vzťahu k pokutám uloženým verejným funkcionárom podľa ústavného zákona o ochrane verejného záujmu moderačné oprávnenie ani možnosť zamietnuť napadnuté rozhodnutie v časti pokuty uloženej v súlade s ústavným zákonom o ochrane verejného záujmu, o ktorý prípad išlo v prerokúvanej veci.

II.1.5 Konanie vedené pod sp. zn. II. ÚS 188/2010

V označenom konaní ústavný súd rozhodol uznesením sp. zn. II. ÚS 188/2010 z 22. apríla 2010, v ktorom vo vzťahu k navrhovateľovej námietke o neprimeranosti výšky uloženej pokuty uviedol, že predmetom konania podľa § 73a a nasl. zákona o ústavnom súde je preskúmanie konania verejného činiteľa a jeho súladnosť s ústavným zákonom o ochrane verejného záujmu. Predmetom tohto konania, a to s prihliadnutím na dikciu § 73b ods. 3 zákona o ústavnom súde nie je skúmanie právnych následkov konania verejného funkcionára, a teda ani neprimeranosti výšky uloženej pokuty.

II.2 Rozhodnutia, v ktorých senáty ústavného súdu preskúmali správnosť výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi

Konaní, v ktorých senáty ústavného súdu preskúmali správnosť výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi, resp. sa aspoň vecne k tomuto problému vyjadrili, je kvantitatívne viac ako konaní uvedených v časti II.1 tohto uznesenia. Ako príklad možno poukázať na tieto:

II.2.1 Konanie vedené pod sp. zn. II. ÚS 153/07

Konanie vyústilo do nálezu sp. zn. II. ÚS 153/07 z 29. novembra 2007, ktorým ústavný súd nevyhoviel návrhu na preskúmanie rozhodnutia výboru sp. zn. VP/114/06-K zo 4. decembra 2006, v ktorom navrhovateľ tvrdil, že ak už prikrečil výbor k uloženiu pokuty, mal mu ju určiť iba z odmeny za výkon verejnej funkcie za predchádzajúci rok. Podľa názoru ústavného súdu bol postup výboru v súlade s ústavným súdom, t. j. ústavný súd preskúmal aj správnosť výšky uloženej pokuty.

II.2.2 Konanie vedené pod sp. zn. I. ÚS 57/07

V konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 57/07 ústavný súd nálezom z 31. októbra 2007 zrušil preskúmané rozhodnutie výboru sp. zn. VP/26/06-K zo 4. septembra 2006 v časti týkajúcej sa výšky uloženej pokuty, argumentujúc právnym názorom, podľa ktorého pri ukladaní pokuty verejnému funkcionárovi, ktorý nevykonával verejnú funkciu 12 mesiacov, treba vychádzať zo skutočne vyplatenej mesačnej odmeny.

II.2.3 Konanie vedené pod sp. zn. I. ÚS 82/07

O návrhu navrhovateľa, ktorým sa domáhal preskúmania rozhodnutia výboru č. VP/117/06-K zo 4. decembra 2006, ústavný súd rozhodol nálezom sp. zn. I. ÚS 82/07 z 5. decembra 2007 tak, že ho v časti, v ktorej bola verejnému funkcionárovi uložená pokuta nad sumu 80 952 Sk, zrušil. Verejný funkcionár v súvislosti s namietaným rozhodnutím výboru vydaným v konaní podľa ústavného zákona o ochrane verejného záujmu namietal pochybenie výboru, ktoré malo spočívať v nesprávne vypočítanej výške uloženej pokuty. Ústavný súd s prihliadnutím na zistené skutočnosti a svoju funkciu vyplývajúcu mu z čl. 124 ústavy dospel k názoru, že je daný dôvod na to, aby sa zaoberal aj výhradami verejného funkcionára (navrhovateľa) smerujúcimi proti výške uloženej pokuty, zohľadniac nielen obsah čl. 9 ods. 10 písm. a) ústavného zákona (z ktorého výlučného znenia vychádzal výbor pri určení výšky uloženej pokuty), ale tiež obsah čl. 9 ods. 15 a 16 ústavného zákona, ktoré nepochybne súvisia so základom i výškou uloženej pokuty.

V odôvodnení označeného nálezu ústavný súd zdôraznil, že výklad a aplikácia právnej normy, pokiaľ jej normatívny text nie je dostatočne zrejмый, má zodpovedať požiadavke právnej istoty (ako imanentnej súčasť princípu právneho štátu vyjadreného v čl. 1 ods. 1 ústavy) a zároveň má byť primeraná obsahu a účelu právnych vzťahov, ktoré majú byť ňou regulované. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatoval, že výbor vychádzal z nesprávneho základu pre určenie pokuty pre verejného funkcionára, a na tomto základe zistil nesúlad príslušnej časti napadnutého rozhodnutia s ústavným zákonom o ochrane verejného záujmu [s poukazom, že výbor mal pri ukladaní pokuty postupovať v súlade s čl. 9 ods. 10 písm. c) v spojitosti s čl. 9 ods. 15 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu].

II.2.4 Konanie vedené pod sp. zn. I. ÚS 91/07

Konanie vyústilo do nálezu sp. zn. I. ÚS 91/07 z 5. júna 2008, ktorým ústavný súd rozhodnutie výboru č. VP/106/06-K z 30. januára 2007 v časti, v ktorej bola navrhovateľke uložená pokuta nad sumu 26 984 Sk, zrušil s odôvodnením, že zistil nesúlad časti napadnutého rozhodnutia s ústavným zákonom, keďže v danom prípade mal výbor pri uložení pokuty postupovať v súlade s čl. 9 ods. 10 písm. c) v spojitosti s čl. 9 ods. 15 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu a pokutu navrhovateľke určiť vo výške 26 984 Sk.

II.2.5 Konanie vedené pod sp. zn. III. ÚS 172/08

V tomto konaní ústavný súd v konaní o návrhu na preskúmanie rozhodnutia výboru sp. zn. VP/127/07-K zo 17. januára 2008 rozhodol uznesením sp. zn. III. ÚS 172/08 z 24. septembra 2008, pričom z jeho odôvodnenia vyplýva, že preskúmal aj správnosť výšky uloženej pokuty, keď dospel k záveru, že *„výška pokuty bola výborom uložená v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o ochrane verejného záujmu“*.

II.2.6 Konanie vedené pod sp. zn. IV. ÚS 115/08

Uznesením sp. zn. IV. ÚS 115/08 z 10. apríla 2008 ústavný súd odmietol návrh, ktorým sa navrhovateľka domáhala preskúmania rozhodnutia výboru sp. zn. VP/122/07-K zo 17. januára 2007, ako zjavne neopodstatnený, a to aj vo väzbe na jej námietku (členky Súdnej rady Slovenskej republiky, pozn.), podľa ktorej v prípadoch, ak verejný funkcionár nepoberá za výkon verejnej funkcie žiadnu finančnú odmenu, nemôže mu byť ani uložená pokuta podľa príslušných ustanovení ústavného zákona. Ústavný súd teda aj v tomto rozhodnutí vyslovil právny názor k správnosti ukladania pokuty.

II.2.7 Konanie vedené pod sp. zn. III. ÚS 84/08

V označenej veci ústavný súd rozhodol nálezom sp. zn. III. ÚS 84/08 z 1. júla 2008, ktorým potvrdil rozhodnutie výboru sp. zn. VP/109/07-K z 19. septembra 2007, pričom v jeho odôvodnení konštatoval, že výška uloženej pokuty bola vypočítaná správne a v súlade s ústavným zákonom o ochrane verejného záujmu.

II.2.8 Konanie vedené pod sp. zn. III. ÚS 259/08

Konanie vyústilo do nálezu sp. zn. III. ÚS 259/08 zo 4. novembra 2008, v ktorého odôvodnení ústavný súd po preskúmaní návrhu navrhovateľa síce konštatoval, že výbor vo svojich rozhodnutiach sp. zn. VP/17/08-K a sp. zn. VP/21/08-K z 18. júna 2008 aplikoval neplatné a neúčinné ustanovenie ústavného zákona, zároveň však ďalšie námietky smerujúce proti napadnutému rozhodnutiu nemohol zobrať do úvahy na základe svojho zistenia, že výbor postupoval pri ukladaní sankcie v súlade s ústavným zákonom a pokutu navrhovateľovi správne vyčíslil a uložil v zmysle čl. 9 ods. 16 ústavného zákona.

II.2.9 Konanie vedené pod sp. zn. IV. ÚS 613/2013

V konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 613/2013 ústavný súd návrh na preskúmanie rozhodnutia výboru sp. zn. VP/49/12-K z 18. septembra 2012, ktorým bola verejnému

funkcionárovi uložená pokuta v súlade s čl. 9 ods. 1 písm. a) a ods. 16 ústavného zákona, odmietol ako zjavne neopodstatnený, pričom v uznesení z 3. októbra 2013 konštatoval, že výbor rozhodol o pokute navrhovateľa v súlade s citovanými ustanoveniami ústavného zákona vo výške priemernej nominálnej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky za rok 2011, keďže v tomto období ešte nevykonával uvedenú funkciu a nepoberal za ňu ani odmenu, resp. odmena za výkon tejto funkcie mu ani nebude patriť (m. m. II. ÚS 64/2011, II. ÚS 207/2011, IV. ÚS 633/2013).

II.2.10 Konanie vedené pod sp. zn. III. ÚS 53/2015

Konanie vyústilo do nálezu sp. zn. III. ÚS 53/2015 z 12. mája 2015, v ktorom ústavný súd, majúc na zreteli, že konanie o preskúmanie rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu je konštruované na princípe jednoinštančného konania, v ktorom je vylúčené podanie opravných prostriedkov, považoval za potrebné, aby zahrnul do predmetu preskúmania v danej veci otázku správnosti výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi rozhodnutím výboru sp. zn. VP/16/14-K zo 17. septembra 2014. V nadväznosti na uvedené východisko ústavný súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia vyslovil, že výška pokuty bola určená nesprávne a napadnuté rozhodnutie aj s poukazom na to, že je nepreskúmateľné a arbitrárne, ako celok zrušil.

III.

Právne názory, ku ktorým dospel II. senát ústavného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 463/2015

Po zistení, že k otázke preskúmania správnosti výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi v rozhodnutí podľa čl. 9 ods. 6 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu v konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov sa v doterajšej judikatúre senátov ústavného súdu objavujú odchylné právne názory, II. senát ústavného súdu v súvislosti s prípravou rozhodnutia vo veci sp. zn. II. ÚS 463/2015 dospel k záveru, že je v záujme právnej istoty uvedené právne názory

zjednotiť postupom podľa § 6 zákona o ústavnom súde aj napriek tomu, že kvantitatívne v ostatnom období dominujú rozhodnutia, v ktorých ústavný súd aj vecne preskúmava správnosť pokuty uloženej verejnému funkcionárovi podľa príslušných ustanovení ústavného zákona o ochrane verejného záujmu.

Z uvedených dôvodov II. senát ústavného súdu uznesením sp. zn. II. ÚS 463/2015 z 2. decembra konanie o návrhu navrhovateľa [REDAKOVANÉ] prerušil a zároveň uložil sudcovi spravodajcovi predložiť plénu ústavného súdu návrh na zjednotenie odchylných právnych názorov podľa § 6 zákona o ústavnom súde v otázke týkajúcej sa právomoci ústavného súdu preskúmavať v rámci konania o preskúmaní rozhodnutia vo veci verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov aj správnosť výšky pokuty uloženej dotknutému verejnému funkcionárovi.

V časti II.1 tohto uznesenia sú uvedené právne názory viacerých senátov ústavného súdu, ktoré v konaniach o preskúmaní rozhodnutí vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov dospeli k záveru, že ustanovenia § 73a a § 73b zákona o ústavnom súde (predovšetkým § 73b ods. 3) umožňujú ústavnému súdu pri preskúmaní napadnutých rozhodnutí len preskúmať, či konanie verejného funkcionára bolo v rozpore s ústavným zákonom o ochrane verejného záujmu, a zároveň formulovali právny názor o nedostatku právomoci ústavného súdu preskúmavať v tomto konaní aj správnosť výšky pokuty uloženej dotknutému verejnému funkcionárovi.

Vychádzajúc z textu § 73b ods. 3 zákona o ústavnom súde, II. senát nespochybňuje, že jeho doslovný výklad podporuje interpretáciu, ktorú uplatnili senáty ústavného súdu v rozhodnutiach uvedených v časti II.1 tohto uznesenia. Tento výklad ale nezohľadňuje text príslušných ustanovení ústavného zákona o ochrane verejného záujmu a ani princípy a zásady, ktoré ústavný súd štandardne uplatňuje vo svojej rozhodovacej činnosti. Za týchto okolností II. senát ústavného súdu zastáva názor, že v posudzovanej veci je namieste uplatniť extenzívny výklad § 73b ods. 3 zákona o ústavnom súde, a to taký, ktorý umožňuje ústavnému súdu v konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov preskúmavať aj správnosť výšky pokuty uloženej

dotknutému verejnému funkcionárovi v napadnutom rozhodnutí. Za podstatné pri riešení toho interpretačného problému II. senát ústavného súdu považuje predovšetkým to, že právny názor o potrebe extenzívneho výkladu § 73b ods. 3 zákona o ústavnom súde korešponduje dikcii použitej v ústavnom zákone o ochrane verejného záujmu „môže podať návrh na preskúmanie rozhodnutia...“ (pozri čl. 10 ods. 2, 3 a 4 ústavného zákona). Z citovaného textu obsiahnutého v právnom predpise vyššieho stupňa právnej sily (ústavný zákon), než je zákon o ústavnom súde, totiž nevyplýva, že by sa návrh na preskúmanie rozhodnutia mal obmedziť len na preskúmanie toho, či sa dotknutý verejný funkcionár dopustil konania, ktoré „je v rozpore s ústavným zákonom...“ (§ 73b ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Z uvedených dôvodov II. senát ústavného súdu považuje za potrebné v súvislosti s rozsahom jeho právomoci preskúmať rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov vychádzať v ďalšej rozhodovacej činnosti z právnych názorov vyslovených v rozhodnutiach uvedených v časti II.2 tohto uznesenia. Tento prístup možno koncentrovane vyjadriť touto právnou vetou:

„Ústavný súd Slovenskej republiky v konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov preskúmava aj správnosť výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi.“

IV.

Podľa § 6 zákona o ústavnom súde senát, ktorý v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou dospeje k právnemu názoru odchylnému od právneho názoru vyjadreného už v rozhodnutí niektorého zo senátov, predloží plénu ústavného súdu návrh na zjednotenie odchylných právnych názorov. Plénum ústavného súdu rozhodne o zjednotení odchylných právnych názorov uznesením. Senát je v ďalšom konaní viazaný uznesením pléna ústavného súdu.

Vzhľadom na skutočnosť, že II. senát ústavného súdu v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou (rozhodovaním o sťažnosti vedenej pod sp. zn. II. ÚS 463/2015,

pozn.) dospel k právnym názorom, ktoré sú odchylné od právnych názorov, na ktorých sú založené niektoré doterajšie rozhodnutia iných senátov ústavného súdu, predložil pred rozhodnutím označenej veci plénu ústavného súdu návrh podľa § 6 zákona o ústavnom súde smerujúci k zjednoteniu odchylných právnych názorov senátov ústavného súdu vo vzťahu k právomoci preskúmať v konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov aj správnosť výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi v konaní podľa čl. 9 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu.

Plénum ústavného súdu po preskúmaní právnych názorov vyslovených v rozhodnutiach uvedených v časti II tohto uznesenia dospelo k týmto záverom:

- k otázke predloženej II. senátom ústavného súdu reálne existujú v doterajšej judikatúre odchylné právne názory, a preto ich treba zjednotiť postupom podľa § 6 zákona o ústavnom súde,

- v konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov je potrebné uplatniť extenzívny výklad § 73b ods. 3 zákona o ústavnom súde, ktorý možno v tomto prípade označiť za ústavne konformný, a to predovšetkým s ohľadom na text čl. 10 ods. 2, 3 a 4 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu.

Po diskusii v pléne ústavného súdu bol predložený na hlasovanie návrh stanoviska na zjednotenie odchylných právnych názorov senátov ústavného súdu v znení navrhnutom II. senátom ústavného súdu, t. j.

„Ústavný súd Slovenskej republiky v konaní o preskúmanie rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov preskúmava aj správnosť výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi.“

Plénum ústavného súdu návrh stanoviska na zjednotenie odchylných právnych názorov predložený II. senátom ústavného súdu schválilo, a preto je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Senáty ústavného súdu budú v zmysle § 6 poslednej vety zákona o ústavnom súde pri rozhodovaní v ďalších obdobných veciach viazané týmto uznesením ústavného súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. februára 2016